

Politiska partier i Spanien 2008

Det politiska partiväsendet i Spanien av idag har förändrats mycket sedan Franco-regimens fall i mitten av 70-talet. Även fackligt har det skett avsevärda förändringar, dock inte lika stora som när det gäller partierna.*

Det spanska parlamentet

I det spanska parlamentet (Cortes) finns 4 landsomfattande partier representerade (i storleksordning):

Partido Popular (PP). Borgerligt högerparti.

Partido Socialista Obrero Español (PSOE). Socialdemokratiskt.

Izquierda Unida (enade vänstern) De flesta vänstergrupper ingår, inklusive det spanska kommunistpartiet, PCE.

Los Verdes. De gröna.

Av dessa partier är de två förstnämnda överlägset störst.

Utöver dessa finns ett stort antal partier med regional förankring representerade i parlamentet. Exempel:

Från Katalonien kommer t ex *Partit dels Socialistes de Catalunya* (3:e största partiet i Cortes), *Esquerra Republicana de Catalunya* (småborgerligt), *Unió Democràtica de Catalunya* och *Convergència Democràtica de Catalunya* (de två sista borgerliga)

Från Baskien kommer det borgerliga nationalistpartiet *Partido Nacionalista Vasco* (PNV).

Från Galicien bör nämnas *Bloque Nacionalista Gallego* (BNG), där flera nationalistiska grupper och partier ingår.

Den parlamentariska scenen domineras således av ett stort högerparti (PP) och ett stort socialdemokratiskt parti (PSOE) – till detta kommer regionalt baserade partier av olika politiska färg.

Miljörörelsen

Miljörörelsen i Spanien är stark. Partiet *Los Verdes* ("De gröna") finns representerade i det spanska parlamentet, men miljörörelsen är betydligt bredare än så. Den mest betydande av miljöorganisationerna är den vänsterinriktade *Ecologistas en Acción*, som bildades 1999 av över 300 miljögrupper från hela Spanien.

Den icke-socialdemokratiska vänstern

Vi ska i fortsättningen enbart titta på partierna "till vänster" om PSOE. Dessa partier är orepresenterade i Cortes om de inte ingår i *Izquierda Unida* eller dess regionala motsvarigheter.

Allmänt kan sägas att vänstern, bortsett från socialistpartiet, har försvagats avsevärt sedan 70-talet och många partier/grupper har helt försvunnit.

* Denna artikel är egentligen främst avsedd som ett komplement till artikeln [Politiska partierna i Spanien 1976](#)

Kommunistpartiet

Efter Francos fall var det spanska kommunistpartiet, *Partido Comunista de España* (PCE), och dess katalanska motsvarighet, *Partit Socialista Unificat de Catalunya* (PSUC), stora partier. PCE fick i flera val över 10% av rösterna, medan PSUC var tredje största partiet i Katalonien. Båda partierna anslöt sig till den eurokommunistiska riktningen. Snart började dock problemen och kräftgången. Medan PSUC upplöstes 1997 (och en minoritet återbildade partiet under namn et *PSUC viu*) genomgick PCE ett stort antal splittringen med nya parti-bildningar som resultat (se nedan). PCE och PSUC ingår nu i *Izquierda Unida* resp *Esquerra Unida i Alternativa* tillsammans med andra vänsterpartier, bl a trotskistiska grupper. Valresultaten är inte särskilt lysande – de senaste valen har det rört sig om c:a 5 % (över 5 % i spanska val, under 5% i EU-valen). Webbplats: www.pce.es

Andra stalinistiska och maoistiska partier

I slutet av 70-talet fanns flera förhållandevis starka maoistiska grupper. De största och viktigaste var *PTE* (Partido del Trabajo de España), *ORT* (Organización Revolucionaria de Trabajadores) samt *MC* (Movimiento Comunista).

Maoismens storhetstid var dock kort. PTE, som var störst, fick 1979 nära 200000 röster. Samma år gick PTE ihop med ORT och bildade *PT* (Partido de los Trabajadores) som dock upplöstes redan året därpå.

Det tredje större maoistpartiet MC levde längre, faktiskt ända tills 1991, då det slog sig samman med det största trotskistiska partiet, *LCR* (Liga Comunista Revolucionaria), och bildade *Izquierda Alternativa*. Denna sammanslagning blev dock ett stort fiasko, eftersom det nya partiet sprack redan efter några månader och minst 1/3 av medlemmarna passiviserades. Efter splittringen behöll den trotskistiska fraktionen namnet *Izquierda Alternativa* (mer om detta nedan), medan den andra bytte namn till *Liberación*.

Det finns fortfarande stalinistiska och maoistiska grupper i Spanien. De viktigaste är utsplitt-ringar från kommunistpartiet under 80-talet. Samtliga är små och flera av dem existerar bara regionalt. Här följer en uppräknig av de mest kända, men listan är långt ifrån fullständigt, bl a saknas flera grupper som bara existerar lokalt eller regionalt:

Partido Comunista de los Pueblos de España (PCPE) bildades 1984 som en sammanslagning av flera prosovjetiska utbrytningar från PCE. Detta parti är förmodligen störst av vänster-grupperna utanför PCE. Webbplats: www.pcpe.es

Partido Comunista de España (marxista-leninista) PCE(m-l) – stalinistiskt. Detta var tidigare maostalinistiskt, men tog ställning för Albanien i dess konflikt med Kina (dvs Enver Hoxha har numera ersatt Mao). Webbplats: www.pceml.info

Partido Comunista de España Reconstituido, PCE(r) – maostalinistiskt parti, som splittrades från PCE(m-l) redan på 70-talet. Pga sina band med den väpnade organisationen *Grupos de Resistencia Antifascista Primero de Octubre* (GRAPO), som utfört flera spektakulära attentat och kidnappningar, brukar PCE(r) betraktas som terroristiskt. Webbplats: www.antorcha.org

Partido Comunista de España, PCEMLM – maoistiskt. Detta parti är nog främst en organisation på papperet, ty dess webbplats handlar mest om väpnad kamp i andra länder (Perú, Nepal...). Webbplats: www.bandera-roja.com

Trotskister

Medan maoismen nästan helt har försvunnit från Spanien så har de trotskistiska inslaget ökat, men tyvärr så har det främst tagit sig uttryck i ett ökat antal organisationer, av vilka de flesta är smågrupper.

Espacio Alternativo och dess katalanska motsvarighet (*Revolta Global*) m fl regionala grupper, som tillhör samma internationella tendens som det svenska Socialistiska Partiet, är störst bland de trotskistiska organisationerna. Deltar i det av kommunistpartiet dominerade vänsterblocket *Izquierda Unida* (och dess motsvarigheter i Katalonien m fl regioner). Organisationen bildades 1991 genom sammanslagning av det trotskistiska LCR och det f d maoistiska MC – och var vid sitt bildande det överlägset största partiet till vänster om kommunistpartiet – men splittrades tyvärr en kort tid därefter, varvid många medlemmar passiviserades. Webbplats: www.espacioalternativo.org

Partido Revolucionario de los Trabajadore - Izquierda Revolucionaria (IR). Webbplats: www.marxismo.org

Partido Obrero Revolucionario (POR). Deltar i *Izquierda Unida*. Webbplats: www.netpor.org

Partido Obrero Socialista Internacionalista (POSI). "Lambertistiskt". Webbplats: www.posicuarta.org

En Lucha. Knuten till Socialist Worker's Party i Storbritannien. Webbplats: www.enlucha.org

Lucha Internacionalista. Webbplats: www.li-litci.com/espanol/index.htm

Fackliga organisationer

Den största fackliga organisationen i slutet av 70-talet var *Arbetarkommissionerna* (CC OO), där det spanska kommunistpartiet hade en mycket stark ställning. CC OO är fortfarande den starkaste fackliga organisationen, fast kommunistpartiets ställning har kraftigt försvagats.

Det socialdemokratiskt dominerade UGT är näst störst, medan den anarkosyndikalistiska fackföreningsrörelsen bara är skuggan av sitt forna jag och dessutom splittrad i 2 delar, *Confederación Nacional del Trabajo* (CNT) och *Confederación General del Trabajo* (CGT), där den senare är störst med uppskattningsvis 60000 medlemmar.

Det finns även fackföreningar med enbart regional och/eller yrkesmässig förankring, såsom *Sindicato de Obreros del Campo* (SOC) som främst organiserar (jordlösa) jordbruksarbetare i Andalusien. Till denna grupp kan man även räkna den anarkosyndikalistiska *Confederación Sindical Solidaridad Obrera*, som är en utbrytning ur CGT med huvudsaklig förankring i Madrid-området.

I januari 2008

Martin Fahlgren